

Pensioenbom zet Omtzigt onder zware druk in kabinetsformatie

[ERIC VRIJSEN](#)

02 mei 2024

Pieter Omtzigt (NSC) staat onder zware druk om akkoord te gaan met de Wet toekomst pensioenen. Foto: Laurens van Putten/HH/ANP

Onenigheid over het pensioenstelsel hangt als een donderwolk boven de kabinetsformatie. Alleen Omtzigt ligt nog dwars. Politiek redacteur **Eric Vrijzen** citeert mailberichten waarin de NSC-leider zwaar onder druk wordt gezet.

ERIC VRIJSEN

Redacteur Eric Vrijzen (1957) volgt voor EW sinds 1994 de Nederlandse politiek.

[Lees meer](#)

Twee weken geleden kwamen de informateurs Richard van Zwol (CDA) en Elbert Dijkgraaf (SGP) met een concept-Regeerakkoord. Daarin staat volgens bronnen van *EW* dat ‘de pensioensector rust nodig heeft’, en dat daarom niet meer mag worden gesleuteld aan de Wet toekomst pensioenen. Daaraan mag ‘niet worden getornd’.

Op deze manier krijgt de VVD, die het nieuwe pensioenstelsel verwelkomt, haar zin. PVV en BBB wilden het nieuwe pensioenstelsel juist opblazen. Maar alles wijst erop dat zij dit punt hebben weggeven.

In ruil daarvoor reiken de pensioenfondsen de informateurs en de nieuwe coalitie een helpende hand. Zij verplichten zich om een bedrag – orde van grootte: 25 miljard euro – te investeren in sociale woningbouw, verkeersinfrastructuur en energietransitie. Daardoor hoeft een nieuw, rechts kabinet hiervoor minder geld te reserveren en is het makkelijker de ‘financiële plaat’ in een Regeerakkoord sluitend te krijgen.

Alleen Omtzigt staat nog pal in [zijn verzet tegen het nieuwe pensioenstelsel](#). Hij maakte in de verkiezingscampagne een groot punt van bestaanszekerheid en transparant bestuur. Nu staat hij voor het blok.

Hij wordt gepresst mee te werken aan een pensioenstelsel waarvan de inkomenseffecten voor miljoenen Nederlanders ongewis zijn. Ook moet hij tekenen voor een schimmige overeenkomst tussen de pensioenwereld en de informateurs.

‘Het kan niet anders of Omtzigt voelt zich door de anderen in de steek gelaten,’ zegt een bron dicht bij de onderhandelingstafel.

OMTZIGT HEEFT GROTE MOEITE MET NIEUW STELSEL

Omtzigt en zijn NSC staan onder grote druk om akkoord te gaan met de pensioendeal van Van Zwol en Dijkgraaf. NSC-Kamerlid Agnes Joseph deed eerder in de Kamer een dringend beroep op demissionair minister Carola Schouten (ChristenUnie) om het nieuwe stelsel te heroverwegen.

Als het beursklimaat tegenzit, kunnen tientallen miljarden euro’s aan pensioenreserves zomaar verdampen en raken miljoenen (toekomstige) gepensioneerden pardoos een groot deel van hun pensioenuitkering kwijt.

Een maand geleden ontvingen de informateurs achter gesloten deuren voorzitter Ger Jaarsma van de Pensioenfederatie (de koepel van pensioenfondsen) en bestuursvoorzitter Harmen van Wijnen van ABP, ’s lands grootste pensioenfonds. Kort daarna maakte de pensioensector bekend 5 miljard euro te willen investeren in woningbouw.

Volgens bronnen in de formatie maakten de informateurs en de pensioensector een principeafspraken voor een nog veel hoger investeringsbedrag. In de formatie circuleren documenten waarin het bedrag ‘XX’ staat. Direct betrokkenen melden aan *EW* dat het gaat om een bedrag van 25 tot 30 miljard.

[UITLEG IN DETAIL: HOE ZIT HET NIEUWE PENSIOENSTELSEL IN ELKAAR?](#)

Dat geld zou, naast voor woningbouw, worden aangewend voor de financiering van de energietransitie en het dringend noodzakelijke onderhoud van wegen, bruggen en tunnels. De pensioenfondsen ontvangen hierover dan een jaarlijks rendement, maar stelden ook de voorwaarde dat alle vier coalitiepartijen hun verzet tegen de pensioenvernieuwing staken.

OMTZIGT BOOG NIET VOOR VVD'ER EN PENSIOENBOBO

In een brief aan de vorige informateur Kim Putters (PvdA) drong de pensioenfederatie erop aan de fondsen 'rust en ruimte te bieden' om het nieuwe stelsel 'soepel' in te voeren. De VVD is het daarmee eens. Maar voor PVV, BBB en NSC ligt deze wens zwaar op de maag.

Opmerkelijk in dit verband is dat voorzitter Jaarsma van de Pensioenfederatie actief is in de VVD. Van 2013 tot 2017 was hij zelfs landelijk penningmeester. Haagse bronnen zinspelen erop dat Jaarsma behalve als pensioenbobo, ook een partijpolitieke rol speelde: na PVV en BBB moest ook NSC zich neerleggen bij het VVD-standpunt over de pensioenwet. Een woordvoerder van de Pensioenfederatie zegt hierop (nog) niet te kunnen reageren.

VVD'er Thierry Aartsen, pensioenwoordvoerder van de Tweede Kamerfractie, wil geen commentaar geven 'in deze fase van de kabinetsformatie'.

BBB-Kamerlid Henk Vermeer zegt in een reactie dat hij niet wil praten over wat er inhoudelijk op de formatietafel ligt, maar dat zijn partij 'zich niet gebonden acht aan welke overeenkomst van de informateurs met derden dan ook'. Vermeer: 'Als Omtzigt afzonderlijk met de pensioensector praat over investeringen in Nederland, dan willen wij dat ook wel. Elke pensioendeelnemer moet wat BBB betreft kunnen beslissen om over te stappen of in het oude stelsel te blijven,' zegt Vermeer.

Het ABP laat desgevraagd weten: 'Wij doen over het gesprek met de informateurs geen mededelingen.'

PENSIOENSECTOR HEEFT RUST NODIG

Om het pensioenstelsel ordentelijk in te voeren, is rust nodig, vinden de fondsen. De wet passeerde de Tweede en Eerste Kamer, maar de complexe uitvoering moet nog gestalte krijgen. Dat sommige rechtse partijen het nieuwe stelsel op de valreep willen wijzigen of zelfs tegenhouden, is de pensioenwereld een doorn in het oog.

Zij vreest uitvoeringsproblemen, en voorziet dat de politieke weerstand de angst aanwakkert van de miljoenen gepensioneerden en van deelnemers voor een

drastische inkomensverlaging. Tegenstanders ageren dat 'het beste pensioenstelsel ter wereld' ten prooi zal vallen aan 'het casinokapitalisme'.

OMTZIGT WIL ESSENTIËLE VERANDERING

Het PVV-verkiezingsprogramma stelt: 'We draaien de onverantwoordelijke en extreem onzekere nieuwe Pensioenwet terug.' De PVV beloofde de kunstmatige rekenrente van het oude stelsel te verhogen, zodat pensioenen kunnen worden opgetrokken en kortingen worden voorkomen. Ook BBB wilde de Wet toekomst pensioenen resoluut terugdraaien.

NSC huivert voor het nieuwe pensioenstelsel, maar blokkeert het niet. Wel streeft de partij van Omtzigt naar een essentiële verandering ervan. Alle deelnemers aan een pensioenfonds moeten zelf beslissen of zij willen overgaan naar het nieuwe systeem met potentieel hogere uitkeringen, dan wel onder het oude, veiliger regime willen blijven.

De Pensioenfederatie verwerpt een dergelijk 'referendum'. De uitvoering van het nieuwe stelsel is al moeilijk genoeg. Alle Nederlanders moeten 'collectief invaren' in het nieuwe stelsel.

De VVD ziet als enige formatiepartner wel heil in het nieuwe stelsel: meer flexibilisering, minder verstarring en een potentieel hoger rendement op beleggingen.

OMTZIGT ONTSTEMD OVER AFSPRAAK

Om PVV, BBB en NSC te overreden, spraken de twee vertegenwoordigers van de pensioenfondsen af met informateurs Van Zwol (CDA) en Dijkgraaf (SGP) om de komende zes jaar minstens 25 miljard euro te investeren in woningbouw, infrastructuur en energietransitie. Sinds twee weken circuleren tussen de onderhandelaars berichten over een dergelijk bedrag.

Volgens bronnen dicht bij de formatie reageerde Omtzigt ontstemd toen hij ontdekte dat de formateurs dergelijke afspraken sloten. Hij eiste opheldering. Vrijdag 26 april spraken Omtzigt en fractiegenoot Agnes Joseph in een onlinevergadering met voorzitter Ger Jaarsma en algemeen directeur Edith Maat van de Pensioenfederatie.

De belangenbehartigers van de pensioensector vertelden dat zij 'in onderhandeling waren met de kabinetsinformateurs'. Zij lieten subtiel doorschemeren dat – na PVV en BBB – ook NSC zich maar beter bij de situatie kan neerleggen. Anders komt de financiële paragraaf in het Hoofdlijnenakkoord nooit rond.

Op Koningsdag, een dag na hun onlinevergadering, mailde federatievoorzitter Ger Jaarsma met Omtzigt om hem extra onder druk te zetten. *EW* had inzage in een deel van de mailwisseling.

OMTZIGT MOET INBINDEN

Jaarsma betoogt dat ‘collectief invaren’ een fundament is onder de Pensioenwet: ‘Alleen zo kun je collectief de risico’s delen en de lange horizon vasthouden in het beleggingsbeleid. Als je de collectieven opsplijt door een ingroeivariant of een referendum, beperk je de beleggingshorizon en daarmee de beleggingsmogelijkheden.’

LEES OOK: [INGROEIEN IS SIERLIJK ALTERNATIEF VOOR INVAREN PENSIOENEN](#)

Dreigend laat Jaarsma hierop volgen: ‘En daarmee is er dus wel degelijk een relatie tussen geen fundamentele wijzigingen in de Wet Toekomst Pensioenen en investeren in maatschappelijke opgaven.’

Met andere woorden: Omtzigt moet inbinden, anders kunnen de beoogde regeringspartijen de benodigde maatschappelijke investeringen op hun buik schrijven. Jaarsma wenst Omtzigt aan het einde van de mail nog een ‘Fijne Koningsdag’.

DREIGEMENT MOET OMTZIGT HEBBEN GESTOKEN

Omtzigt kan dat niet anders hebben opgevat dan als VVD-chantage. Het moet hem enorm hebben gestoken. Hij maakte in zijn verkiezingscampagne een groot punt van bestuurlijke transparantie.

Nu zou hij moeten dulden dat pensioenfondsbestuurders (lees: vertegenwoordigers van werkgevers en vakbonden) achter de schermen de macht overnemen en volksvertegenwoordigers voor voldongen feiten plaatsen door hun financiële macht in te zetten bij politieke deals. Vanuit een eigen belang als fondsbeheerders, beslissen de pensioenbobo’s over investeringen in de publieke sector.

Een ingewijde kwalificeert de pensioendeal in de formatie als ‘Kafka in de polder’. Hij zei niet te verwachten dat Omtzigt hiermee snel zal instemmen. ‘Wat is dan de volgende deal? Dat pensioenfondsen investeren in de defensie-industrie, mits we wapens exporteren naar Arabische landen, maar niet naar Israël?’

[JEROEN VAN WENSEN: HOPELIJK KRIJGEN TEGENSTANDERS PENSIOENHERVORMING ONGELIJK](#)

Aan de andere kant staat ook Omtzigt na een half jaar formeren onder grote druk om uiterlijk 14 mei akkoord te gaan met een Regeerakkoord dat financieel klopt. De deal van 25 miljard euro in zes jaar is belangrijk voor het 'financiële plaatje' van de nieuwe coalitie, maar steekt mager af bij de 300 miljard euro die alleen al in de woningbouw nodig is en de 100 miljard euro voor een verbeterd elektriciteitsnet.